

Окремі аспекти забезпечення фінансової стабільності: *Світовий досвід та стан справ в Україні.*

Олександр Петрик
Директор департаменту
економічного аналізу
та прогнозування НБУ

Київ – 2010

Зміст

1. Вступ

2. Світовий досвід та стан справ щодо фінансової стабільності в Україні

3. Уроки фінансової кризи 2008-2009

4. Висновки

Вступ

- З початку 90 років все більша кількість центральних банків визначали цінову стабільність, як пріоритетну ціль монетарної політики.
- Ряд регіональних криз 90-х та світова криза 2007-08 рр. засвідчили, що це не є достатнім завданням для сучасних центральних банків. Забезпечення фінансової стабільності має бути також основною функцією сучасного центрального банку.

СВІТОВИЙ ДОСВІД

Зростання уваги до питань фінансової стабільності знаходить своє віддзеркалення у зміні організаційних структур центральних банків, що виявляється в:

- отриманні більш широких мандатів щодо роботи з ФС;
- підвищенні конкретизації мети роботи у сфері фінансової стабільності, що знаходить віддзеркалення у Законах про Центральний банк;
- створенні структурних підрозділів з фінансової стабільності;
- інституті кураторства роботи підрозділу з фінансової стабільності на найвищому рівні керівництва ЦБ (Голова або перший заступник).

НБУ в системі координат світового досвіду робіт у сфері ФС

Критерій	Світовий досвід	НБУ
Увага до питання	Зростає	Зростає
Конкретизація ролі центрального банку в забезпеченні ФС	Підвищується, що знаходить своє відображення у Законі про центральний банк	Залишається незмінною - на рівні інтерпретації
Зміна організаційної структури	Як правило, має місце створення підрозділу ФС	Робоча група з підготовки Звіту про ФС (а створена у серпні 2009
Використання аналітичних інструментів та аналізу ФС	Широке та зростаюче використання інструментів (зокрема, макро стрес-тестування), оприлюднення результатів у звітах	проведення, стрес-тестування, проте в публічних документах не відображається
Публікація звіту про фінансову стабільність	Кількість банків, які публікують ЗФС, зростає. (станом на кінець 2009 року біля 70 баків)	Пілотна версія ЗФС за 2009 рік підготовлена в лютому 2010 р.

Історія робіт з ФС в НБУ

2006: розпочали публікацію індикаторів фінансової стабільності за методологією МВФ

2007-2009: щоквартальні моніторинги окремих показників фінансової стабільності

2009: створено Робочу групу* з фахівців різних департаментів з метою створення Системи оцінки фінансової стабільності банківської системи України

лютий 2010: підготовлено пілотну версію Звіту про ФС

цей час: робота продовжується, готується Звіт за I півріччя 2010 року

* В рамках проекту НБУ – CIDA (Canadian International Development Agency)

"Національний банк України: Розбудова інституційної спроможності для ефективного вироблення політики" та у співпраці з МВФ

Правове підґрунття

Чинний ЗУ “Про Національний банк”:

*Стаття 6. (...) На виконання своєї основної функції Національний банк сприяє дотриманню **стабільності банківської системи**, а також, у межах своїх повноважень, - **цінової стабільності**.*

Зміни до закону, що вступають у дію з 01/01/11 на підставі ЗУ № 2478-VI від 09.07.2010

*“При виконанні своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки **цінової стабільності** в державі. Національний банк у межах своїх повноважень сприяє **стабільності банківської системи** за умови, що це не перешкоджає досягненню цілі, визначеної у частині другій цієї статті. “*

Ієрархічна система цілей НБУ

Основна функція НБУ: Забезпечення стабільності грошової одиниці України

Ціль 1: досягнення та підтримки цінової стабільності

Ціль 2: сприяння стабільності банківської системи за умови, що це не перешкоджає досягненню **цілі 1**

Ціль 3: сприяння додержання стійких темпів економічного зростання та підтримка економічної політики КМУ за умови, що це не перешкоджає досягненню **цілей 1 та 2**

Завдання фінансової стабільності

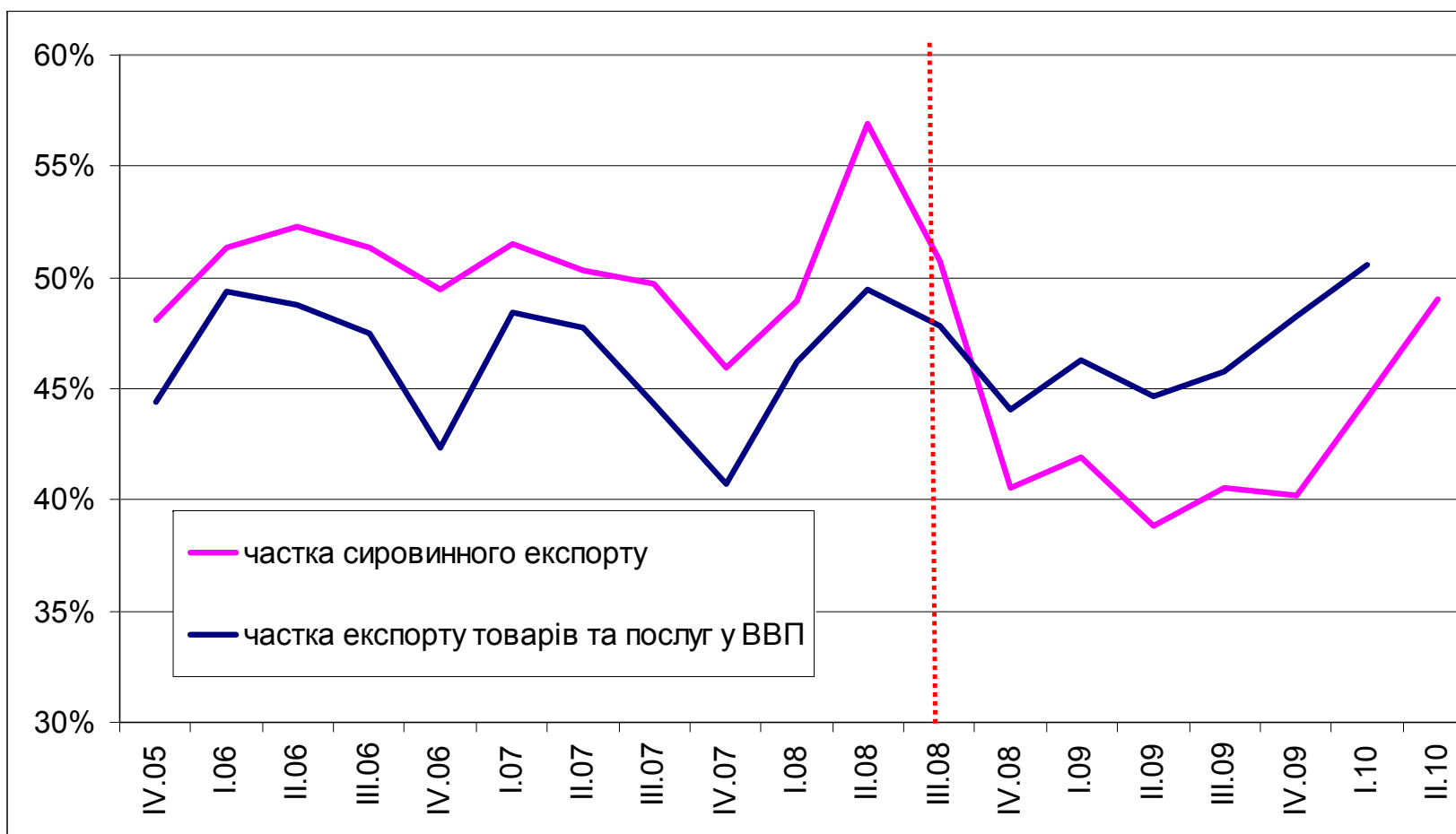
- - здійснювати макропруденційний нагляд (тобто, нагляд та регулювання фінансової системи в цілому), який полягає в моніторингу та аналізі майбутніх можливих тисків та напружень як у всій фінансовій системі в цілому, так і в банківській системі зокрема. (Це стосується, у першу чергу, показника «поганих» кредитів в кредитному портфелі банківської системи, валютних та строкових дисбалансів для всіх суб'єктів економіки тобто, невідповідності активів та пасивів як по структурі валют, так і по строках платежів. Кредитів, виданих банками, та депозитами вкладників у банківській системі) *etc.*;
- - розробляти та постійно оновлювати план дій по стабілізації фінансової системи як для запобігання небажаного розвитку ситуації, так і у разі, коли потенційні загрози фінансової стабільності можуть реалізуватися.

Досвід кризи 2008 року

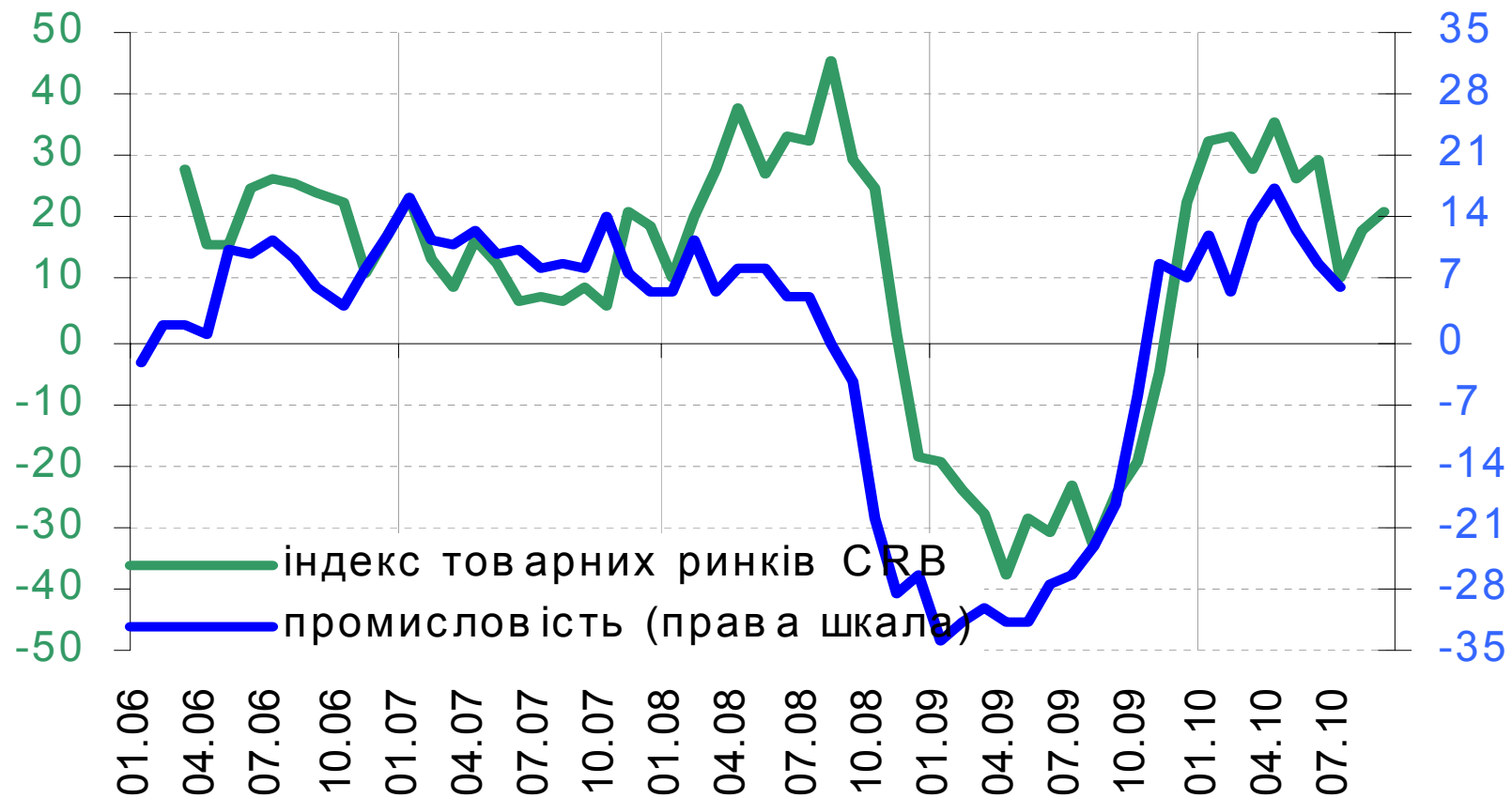
Як показав досвід минулої кризи, ми мали як досить чіткі сигнали її наближення так і уявлення про вразливість банківської системи через накопчені дисбаланси, але були певні інституціональні та політичні складнощі у спроможності їх узагальнити, звести в єдину систему та оцінити наслідки фінансової дестабілізації.

Відкритість економіки

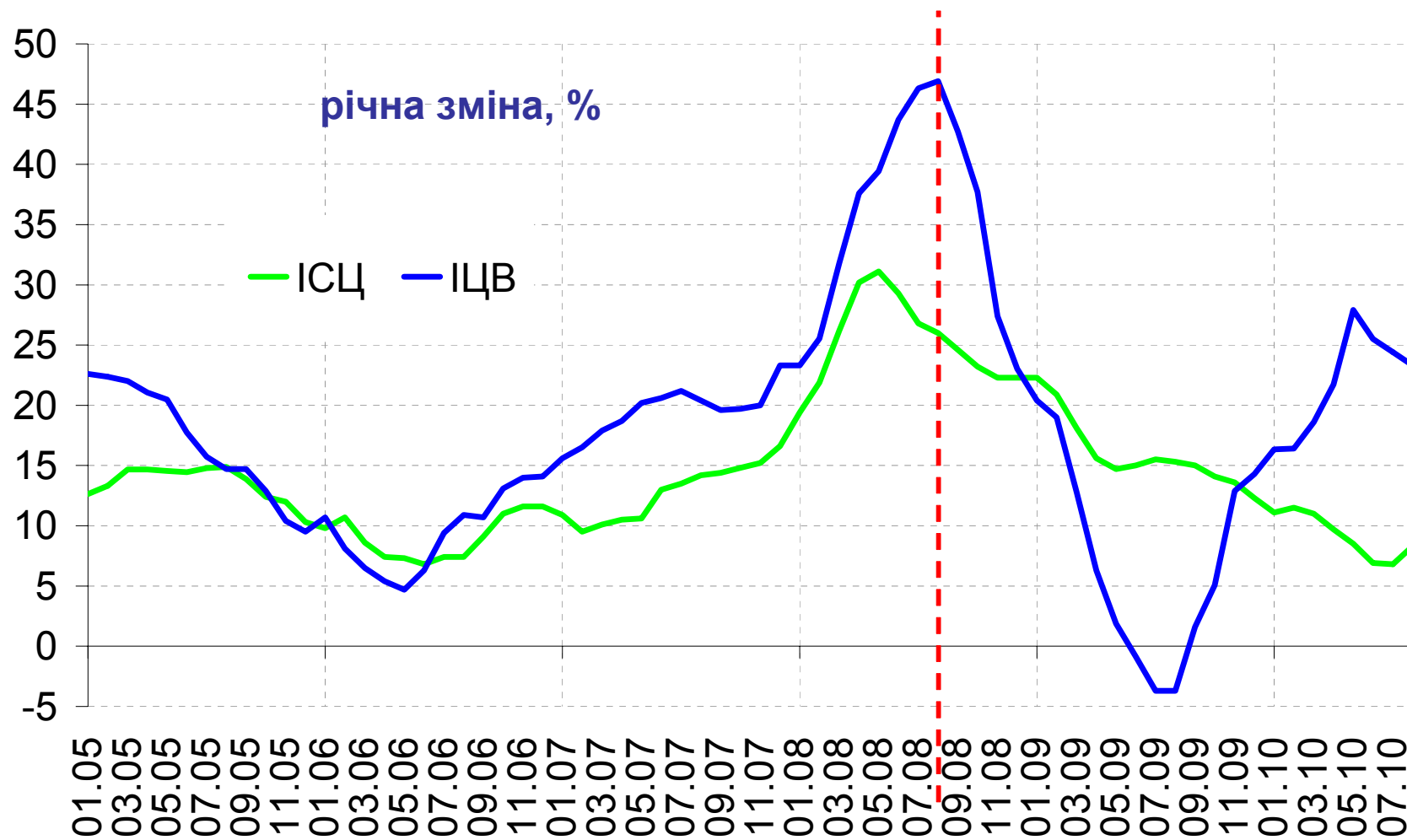
Залежність економіки від зовнішньої кон'юнктури

Промислове виробництво та індекс товарних світових ринків, річна зміна у %, з лагом 2 місяці

Джерело: Reuters, Держкомстат

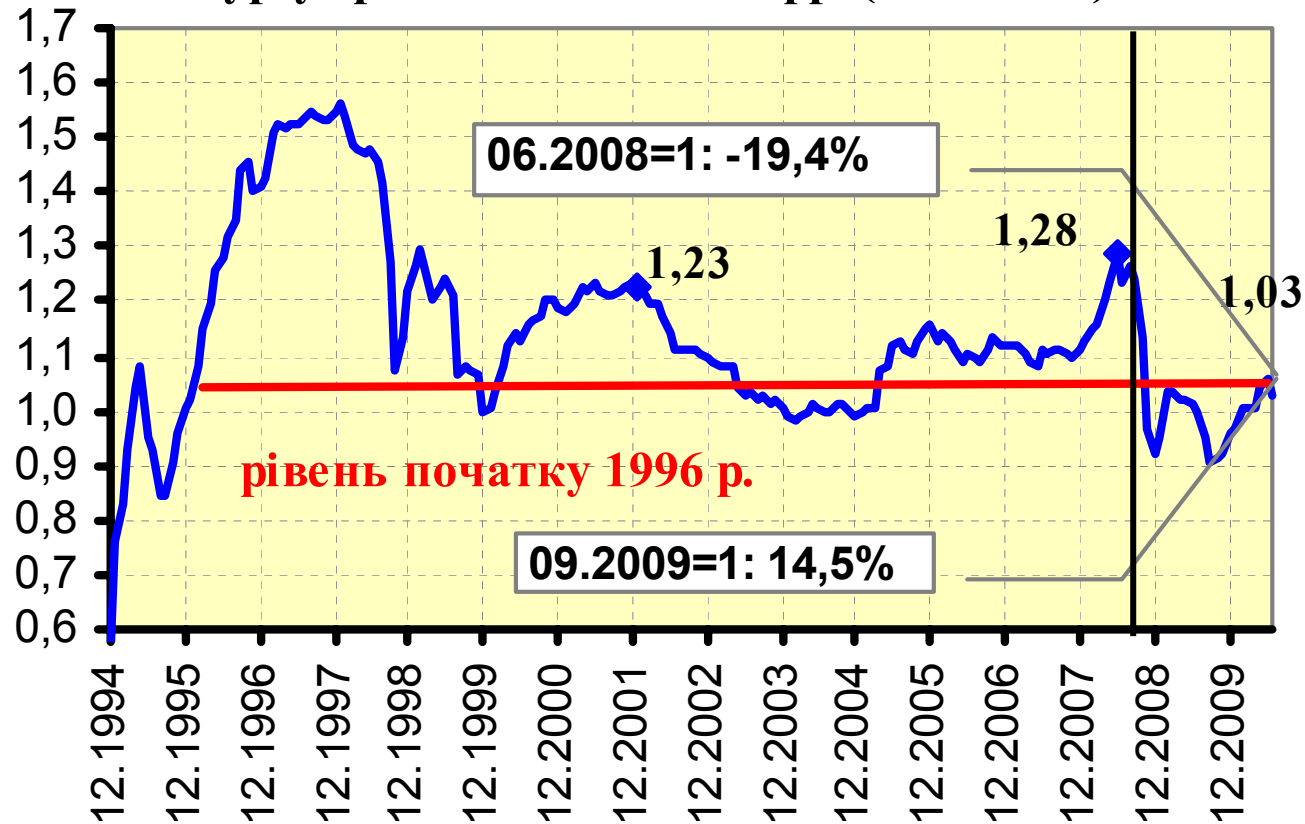
Швидке зростання інфляції

Джерело: Держкомстат

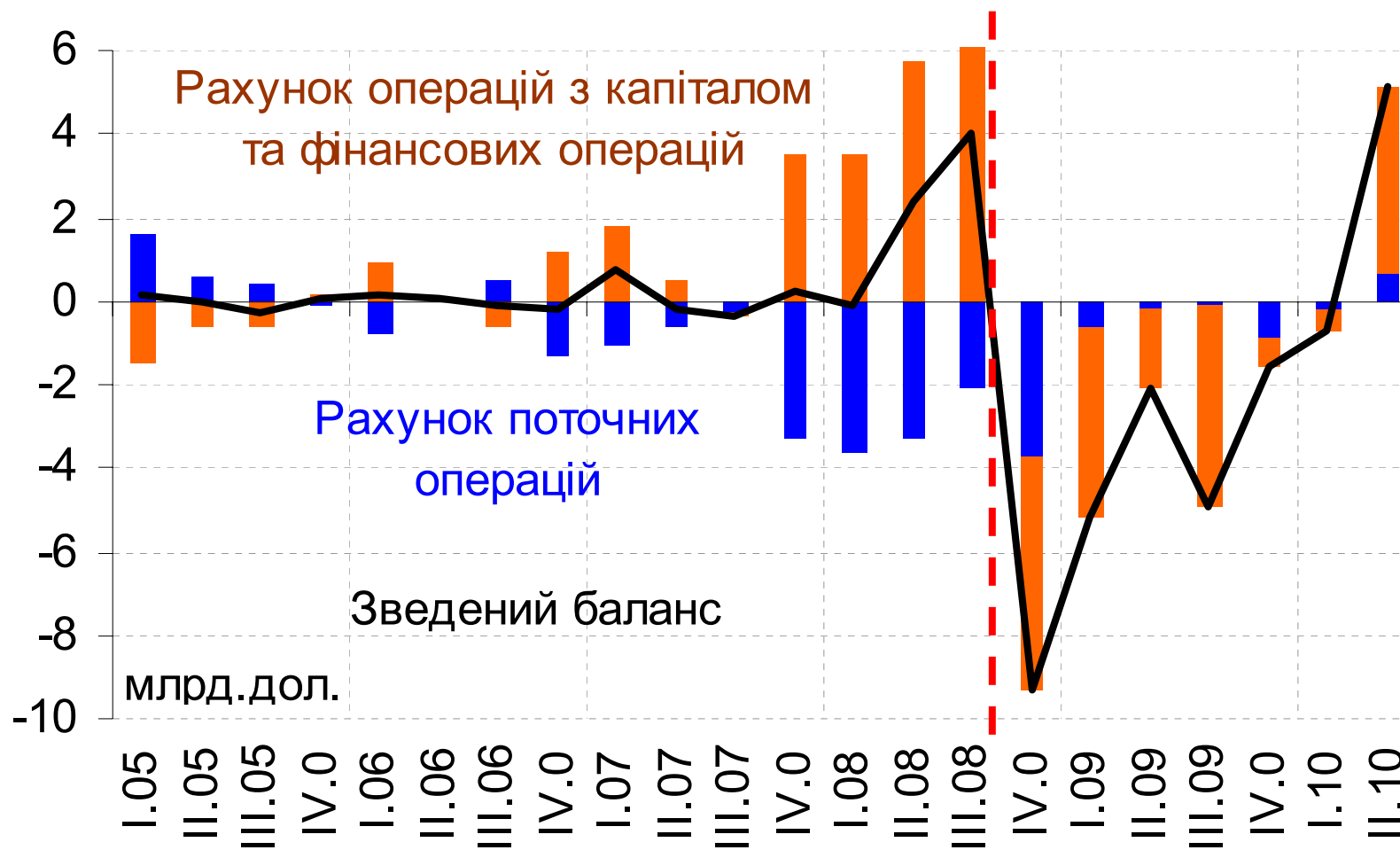
Втрата цінової конкурентоспроможності

Індекс реального ефективного обмінного курсу гривні в 1994 - 2010 рр. (12.1999=1)

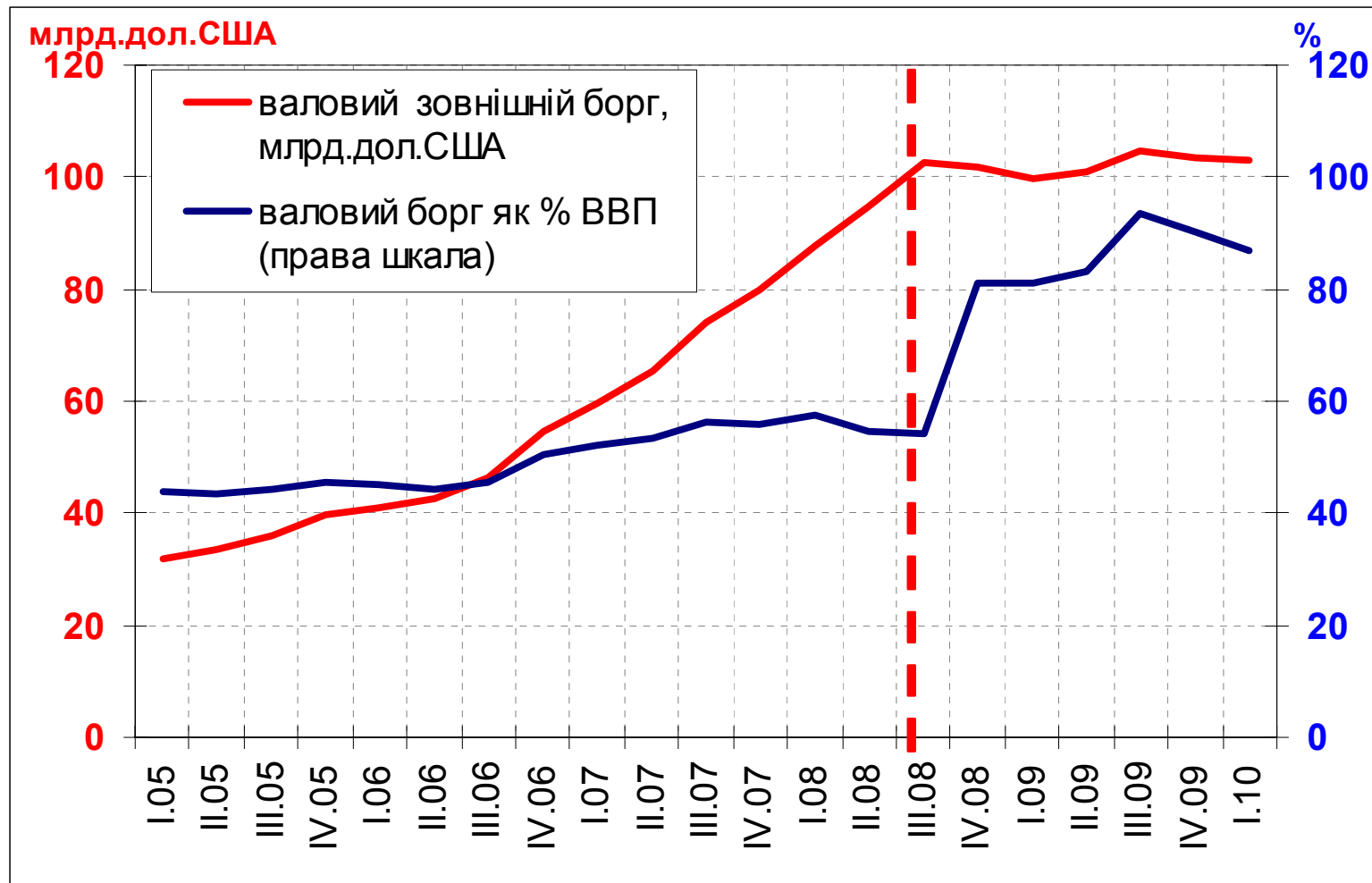

Оцінка РЕОК у липні 7,5% з початку року, за даними на 16.08.10, розраховано на базі міжбанківського курсу

Швидке зростання від'ємного сальдо рахунку поточних операцій

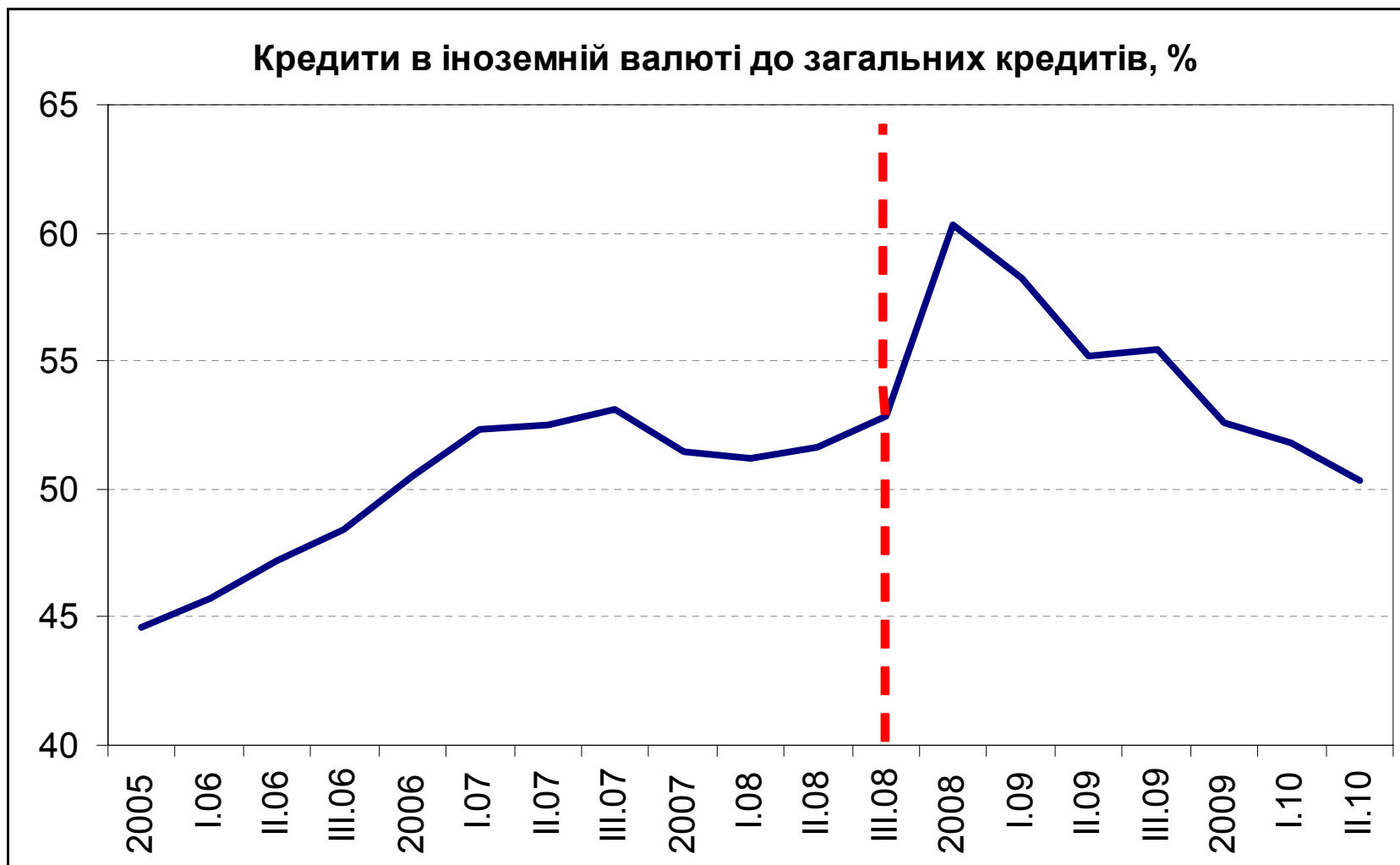
Швидке зростання зовнішнього боргу

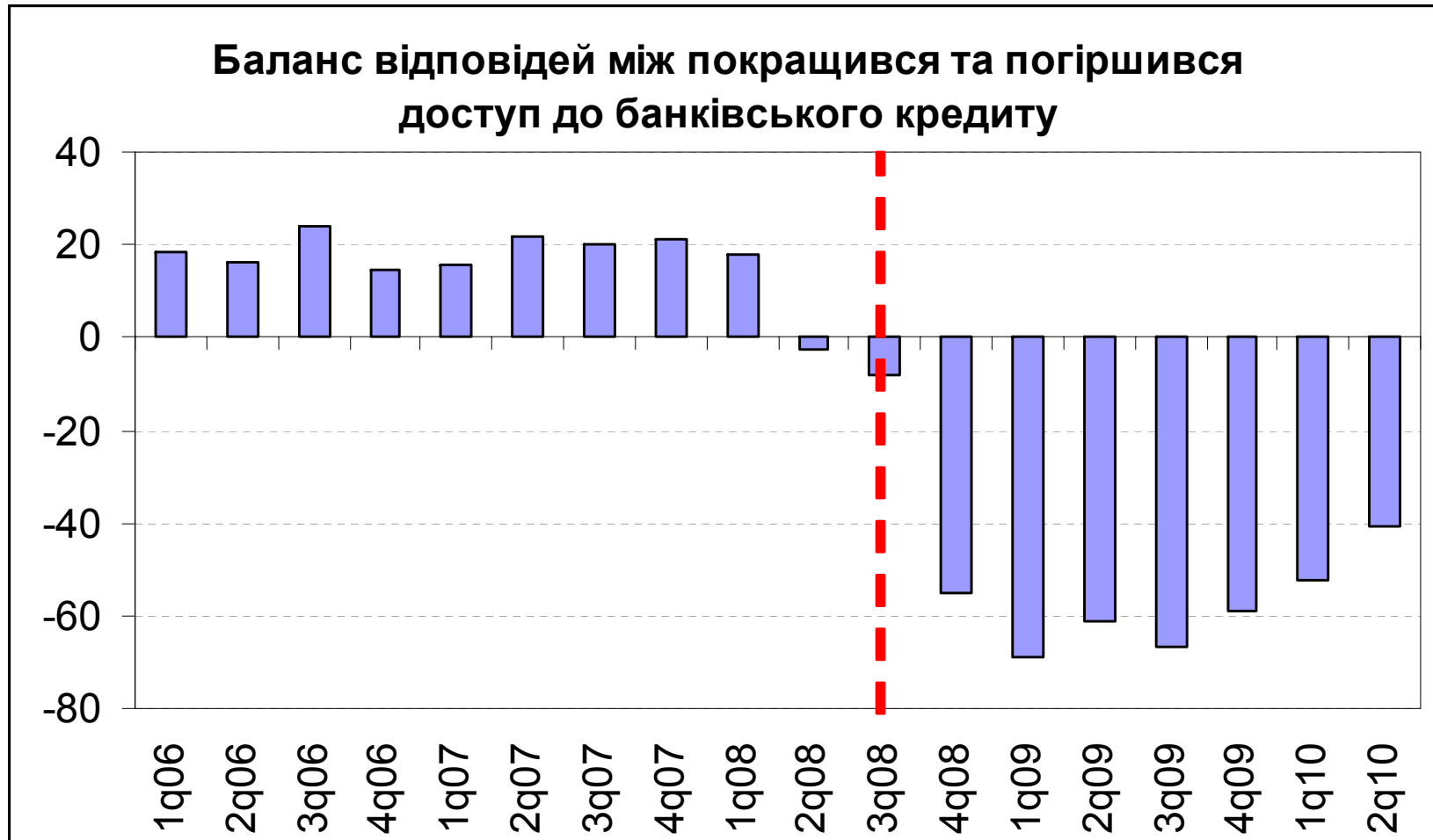
Наростання валютних дисбалансів

	2005	2006	2007	I.08	II.08	III.08	2008	2009	II.10
Кредити в іноземній валюті до загальних кредитів, %	44,58	50,48	51,45	51,16	51,67	52,86	60,32	52,59	50,32
Відношення зобов'язань в іноземній валюті до сукупних зобов'язань, %	43,47	50,31	49,77	50,58	51,02	51,30	59,01	55,83	52,62
Кредити в іноземній валюті до депозитів в іноземній валюті, %	136,2	173,1	237,1	238,5	245,3	269,1	275,4	238,57	216,19
Відношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу, %	1,41	10,55	13,38	16,95	18,81	19,17	33,10	28,51	27,39
Короткострокові кредити в іноземній валюті до короткострокових депозитів в іноземній валюті, %	62,08	78,62	83,72	87,08	94,99	129,89	112,84	54,88	56,72
Кредити в іноземній валюті домашнім господарствам до загальних кредитів домашнім господарствам, %	57,1	62,6	63,6	61,3	61,1	62,0	71,9	72,37	71,49

Зростання доларизації кредитів

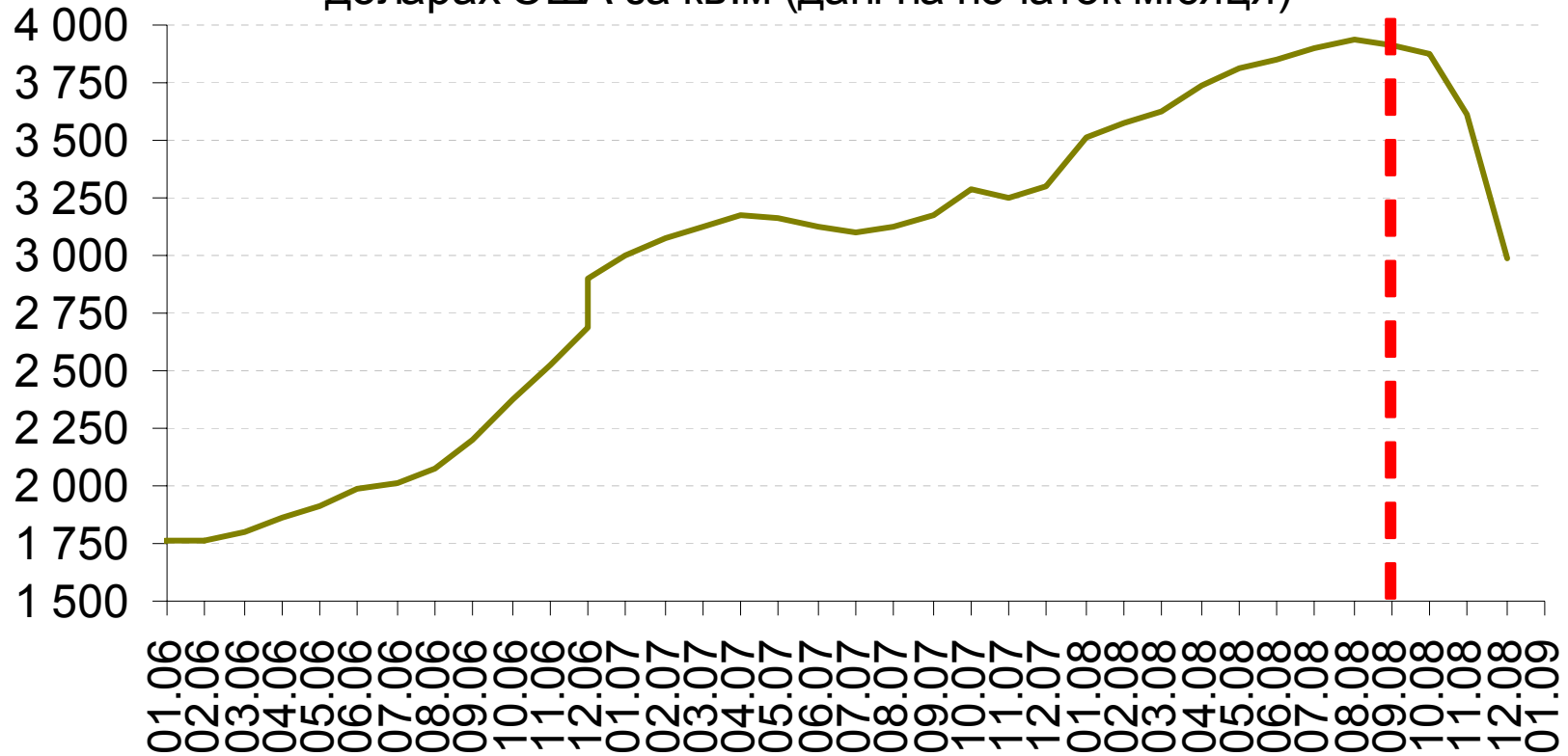

Доступ до кредиту

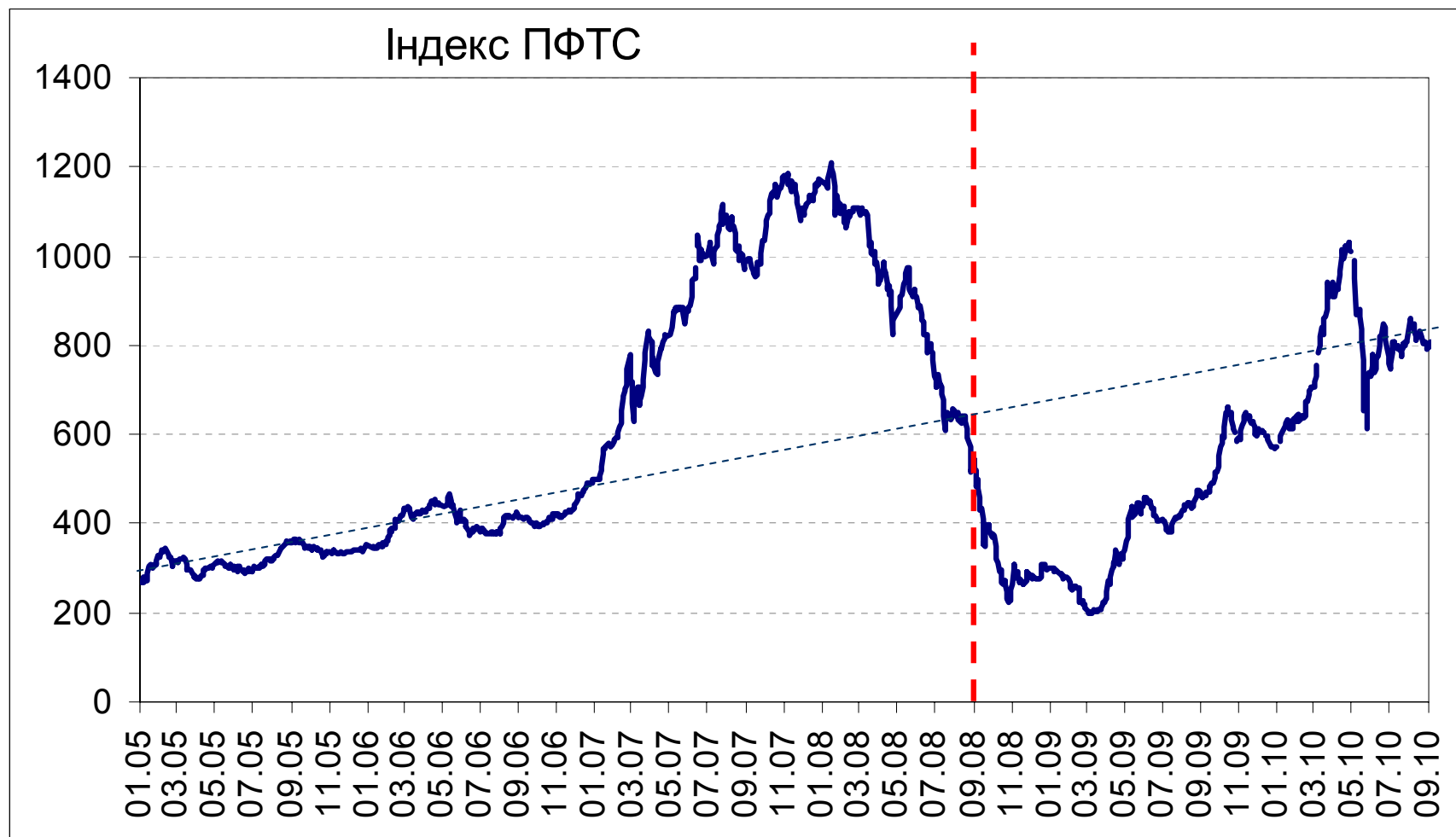
“бульбашка” на ринках активів

Динаміка вартості житла на вторинному ринку в м.Києві в доларах США за кв.м (дані на початок місяця)

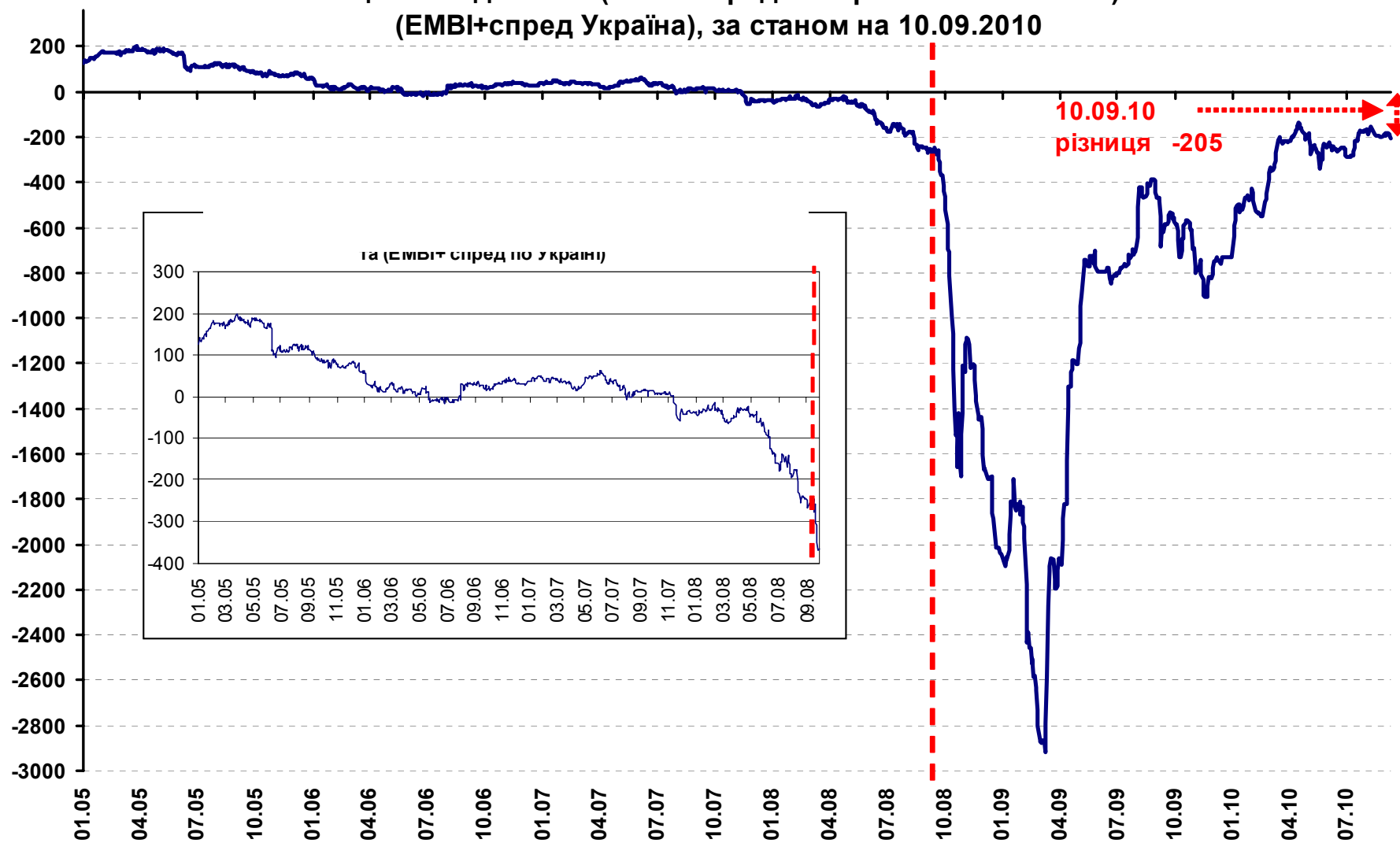
Джерело: "Незалежний портал", власні розрахунки

“бульбашка” на рынках активов

Втрата доступу до світових ринків капіталу

Різниця між індексами (EMBI+спред нові ринкові економіки) та (EMBI+спред Україна), за станом на 10.09.2010

Висновки

Аналіз фінансової стабільності не може лежати лише в площині оцінки виконання банками нормативів.

Необхідна постійна робота всіх підрозділів центрального банку, обмін інформацією, отримання узагальненого досвіду для відпрацювання пропозицій керівництву.

Висновки

НБУ необхідно вирішити дві організаційні задачі

1. По прикладу інших центробанків світу створити підрозділ з фінансової стабільності;
2. Запровадити регулярну підготовку Звіту фінансової стабільності та в майбутньому його публікацію.

Дякую за увагу